

Olvasóink írják

Rovatunkban helyt adunk Olvasóink leveleinek, véleményeknek, híradásainak. Várjuk leveleiket postacímünkön: MCSE, 1461 Budapest, Pf. 219.

Ismét üzemel a Kaposvári Csillagvizsgáló

Az MCSE Kaposvári Csoportja a TIT Somogy Megyei Szervezetével együttműködve nemrégiben megállapodott a létesítmény üzemeltetési feltételeiről. A nagyközönség részére is nyitott intézmény minden hétfőn, ill. előzetesen bejelentkező csoportok számára bármikor látogatható.

Sajnálatos, hogy az egykor országos viszonylatban is jól felszerelt csillagvizsgálóból az elmúlt évek során — feltehetően a gyakori személyi változások hatására — szinte minden mozdítható dolog eltűnt. (A teljesség igénye nélkül csak érdekességképpen jelezzük, hogy eltűnt a 20 cm-es Coulter márkájú Cassegrain-tükör, a 9,2 cm-es, muzeális értékű Fraunhofer-objektív, valamint komplett MOM gyártmányú refraktorok, továbbá a Telemontor objektívje és okulárjai. Az itt felsorolt optikákkal történő észleléseket — ha ugyan vannak ilyenek — az MCSE Kaposvári Csoportjához kérjük beküldeni...)

A csövén sérült 15 cm-es Zeiss-Meniscas némi takarítás után egészen jól használható. Megmaradt 1 db üzemképes Telemontor is, okulárok nélkül. Egyelőre bizakodva tekintünk a jövőbe, és reméljük, hogy a megújult megyei TIT-vezetőséggel, és ezen belül Horváth László Úrral hosszan és eredményesen tudunk együttműködni. (Hev)

Pólusraállítás – Budakeszi '93

Miután kedves amatőrtársam, Papp István gyakran előfordul nálam egy kis asztrofotózás és nóvakeresés céljából, egyszer fölvetette azt, hogy miért nem állítjuk már rende-

sen pólusra a segítségével készült, és szinte tökéletes óragéppel ellátott 300/1500-as Newton-reflektoromat. Én óvatosan azt mondtam, hogy ez nem olyan egyszerű, mire ő határozottan azt válaszolta: dehogynem! (Később aztán megbánta.)

Akkor persze még nem volt tudatában annak, hogy milyen veszélyekkel jár egy első generációs, házi készítésű, két és fél mázsás szerkezet finomállítása! Ő tehát felkészült elméletileg, és kitalálta a saját módszerét. Én is megkezdtem a felkészülést a gyakorlatban, ami kondicionálásból és különféle finomállító eszközök beszerzéséből állt. Ezek a következők voltak: egy másfél méteres emelővas (magyarul pajszer), egy nagyteljesítményű csákány, no meg egy pólustávcső.

Eljött a megfelelő este, és mi elszántan nekiláttunk. Pisti barátom félfekvő helyzetben elhelyezkedett az óratengely alsó végénél. Egyik szemét ráillesztette a pólustávcső okulárjára, a másikkal pedig a csákány hegyét figyelte, ami a fejtől pár centire volt beakasztva a távcsőállvány egyik merevítőjébe, én pedig két kézzel keményen belekapaszkoztam. Amikor szőlt, én (a rögzítőcsavarokat kilazítva) lassan, nagy erővel csavarni kezdtem az adott irányba (aztán vissza, mert nem volt jó az adott irány). Ez a folyamat eltartott egy jó ideig, és a végén már igencsak kidagadt nyakamon a hasizom. Később Pisti barátom elmesélte, hogy ez idő alatt kellő átéléssel gyakorolta a halálfélelmet, attól tartva, hogy a csákány kicsúszhat labilis helyéről, és lyukat képezhet a koponyáján, ahol eltávoznak a jobbnál jobb pólusraállási ötletek. Ez azonban szerencsére nem következett be.

Ezután következett a távcső másik irányba való állítása, azaz emelése a fent említett pajszerrel, illetve csavarokkal. Én az utasításoknak megfelelően körülbelül negyvenháromszor kerültem körbe a távcsőállványt négykézláb, kezemben egy 32-es 'villáskulccsal, a három

talpcsavart tekergetve. Természetesen itt is akadt egy apró probléma, ugyanis az egyik csavart kikezdte az idő vasfoga: erősen berozsdásodott és nem akart megmozdulni. Pedig minden testhelyzetben, a csavarkulcs szárainak váltogatásával, és persze lila fejjel próbálkoztam. A végén az elkeseredett félhangos káromkodás hatására aztán megindult. Pisti barátom említette is, hogy a Műegyetemen nem tanítják ezt a módszert, de szerinte is hatásos.

Végül is az eredmény kétséget kizáróan kárpótolt minket, mert a szálkeresztre állított csillag gyönyörűen ott is maradt, lehetővé téve hosszabb expozíciókat is. A néhány órás body bulding után barátom szemérről leszereltük a pólustávcső okulárját, majd helyreigazítottuk csigolyáit. A jól végzett munka örömeivel váltunk el, majd elmentem kifejteni. Remélem, hogy kedves amatőrtársaim figyelmét kellőképpen felhívtam arra, hogy jól kezelhető műszaki megoldásokat találjanak távcsövük építéséhez. (Mogyorósi Imre)

Egy emlékérem harmadik oldala

Nem kis érdeklődéssel vettem kezembe a napokban egy Zerinváry-érmét. Érdeklődésem onnan származott, hogy a legutolsó ilyen emlékérmét nekem ítélték oda, még 1988-ban, legalábbis elméletileg. "Fizikailag" mind a mai napig nem kaptam meg az érmet, ugyanis — mint kiderült — már 1986-ban elfogyott. Az amatőrmozgalomban kevésbé jártnak annyit illik tudni, hogy ez az emlékérem a kiváló ismeretterjesztő munkát végző amatőrök elismerése volt.

Nem kis meglepetéssel konstatáltam, hogy az általam megvizsgált "Zerinváry-érmék" a következő feliratok olvashatók: "I. Amatőr Csillagász Találkozó Szentendre" ill. "Kiváló Ismeretterjesztő Munkáért 1963". Ennyi. Zerinváry Szilárdról, a kiváló ismeretterjesztő szakíróról egy árva szó sem. Az

érem egyik oldalán egy csillagászati távcső látható, a másikon egy — valószínűleg — semleges nemű atléta, aki néhány karika és egy stilizált szputnyik társaságában az "ég felé tör". Kissé elgondolkodtam, hogy vajon miért osztogatták negyedszázadon át ezt az érmet Zerinváry-émlékéremként? Talán akadt valaki Olvasóink közül, aki megfejti a rejtélyt.

Bartha Lajos, a legelső Zerinváry-émlékérem tulajdonosa, még ennél is érdekesebb példánnyal rendelkezik. Az ő érmének nem kettő, nem is három, hanem egyenesen négy oldala van, tekintve, hogy próbaöntés. Ki tudja, talán egyszer valakinek eszébe jut, hogy harminc év után egy "valódi", ép Zerinváry-émlékéremmel ismerje el munkásságát...

MIZSER ATTILA

Programajánlat

Nyári szünet

Felhívjuk budapesti tagjaink figyelmét, hogy július-augusztus során szüneteltetjük a keddi MCSE-ügyeket. Legközelebb szeptember 7-én (kedden) találkozunk az "R" Klubban, 18 órakor.

Észlelőtábor Simonfán

Az MCSE Kaposvári Csoportja észlelőtábort szervez a Perseidák észlelésére aug. 7-15. között Simonfán.

A szervezők csak előzetes, levélbeni jelentkezés alapján tudják fogadni a jelentkezőket. A táborhely költsége 50 Ft/fő/nap, sátorról ill. a többi felszerelésről egyéniileg kell gondoskodni. A táborhelyen lehetőség van a turistaházak igénybevételére is, ezek költsége 150 Ft/fő/nap. A programban a meteorozás mellett szerepel a kaposvári csillagvizsgáló felkeresése, továbbá kirándulások a Zselicben. Jelentkezés az alábbi címen: Hevesi Zoltán, 7400 Kaposvár, Pécsi u. 15. Tel.: (82)316-011, Fax: (82)313-505

Apróhirdetések

Legfeljebb 10 sorig díjtalanul közöljük tagjaink csillagászati apróhirdetéseit. Ennél hosszabb hirdetés díja soronként 50 Ft.

ELADÓ egy 150/1000-es Varga-tükör jusztírozható fémfoglalattal, csőmerevítő gyűrűkkel, elliptikus segédtükrökkel. Ára 5500 Ft. Gieler Zoltán, Tel.: 149-0844

1993-BAN IS VÁLLALOM a különféle óragepekhez a csigaáttétel elkészítését marogéppel. ELADÓ rádiós meteorozáshoz egy kiváló, Technics gyártmányú, kvarc szintézeres sztereó tuner (15 ezer Ft). Busa Sándor, 6136 Harkakötöny, Árpád u. 1.

ELADÓ 1 db ± 12 V/220. V 50 Hz-es inverter. Frekvenciája folyamatosan és lépcsőzetesen is változtatható. (Szinkromotorok fordulatszámát változtatja — pl. Telemator.) Kifogástalan állapotú 4 mm-es Zeiss orthót is elfogadok cserébe. Rózsa Ferenc, 2600 Vác, Munkácsy M. u. 4.

FÖLD ÉS ÉG VÁSÁR! ELADÓ a folyóirat 1975-ös teljes évfolyama, valamint 1980 és 1988 közötti számai egyenként, megegyezés szerint. MEGVÉTELRE keresem az 1990-es és 1991-es teljes évfolyamot, ill. ebben a két évben megjelent számokat. Kereszturi Ákos, tel.: 115-6772

HARMATLEGELŐ — Bödök Zsigmond könyve megrendelhető Kász László címén (7754 Bóly, Széchenyi tér 11.) A könyv a magyar népi csillaglegendákról és csillagnevekről nyújt színes ismertetést. A kiadvány könyvárusi forgalomba nem kerül, ára postaköltséggel együtt 250 Ft.

VENNÉK 100/1000-es MTO teleobjektívet. Molnár Gyula, 1162 Budapest, Csömöri út 234.

KIZÁRÓLAG MCSE-TAGOK SZÁMÁRA ELADÓ: 86/600-as akromatikus objektív (3600 Ft), 72/500-as légréses objektív (3400 Ft), 100/500-as főtükör RFT-hez, alumíniumozva, kvarc védőréteggel (2500 Ft), 20 mm-es nagylátómezű okulár változó- és mélyég észleléshez (300 Ft), 23 mm-es Kellner-okulár, menetes élességállítással (600 Ft). Érdeklődni személyesen lehet az MCSE-nél, keddi ügyeleteken, ill. nyári rendezvényeinken. Telefonon Sebők György ad felvilágosítást (132-6262).

ELADÓ 10x80-as, egyenes állású kékpet adó monár, 45 fokban döntött okulárkihuzattal, azimutális, finommozgatással ellátott tengelyen. Ára 11500 Ft. Szabó Sándor, 9400 Sopron, Baross u. 12.

A VÁLTOZÓCSILLAG ATLASZ füzetei júniustól kezdve Nagy Zoltán Antal címén rendelhetők meg (1192 Budapest, Corvin krt. 49.), darabonként 50 Ft-os áron. Jelenleg a VA sorozat következő füzetei rendelhetők: 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15. A VA 15, a sorozat legújabb része nemrégiben készült el, a BOA támogatásával.

ANDROMEDA

Csillagászati folyóirat

A júniusi szám tartalmából:

Vállalkozás a kozmikus háttérsugárzás kimérésére
A csillagászat alapjai II.
A hazai űrkutatás
Planetofizikai táblázatok
Van új a Napon – egy magyar találmány

**Megrendelhető
a szerkesztőség címén:
1147 Bp., Gyarmat u. 74/a.
Tel./Fax: 252-1775**